

Inarin kunta
Terveysvalvonta

Inarin ja Utsjoen yhteistoiminta-alueen terveydensuojelun valvontaohjelma 2020–2024

Päivitys vuodelle 2024

1. Terveydensuojeluvalvonta vuonna 2024

Terveydensuojelulain ja tätä kautta terveydensuojeluvalvonnan tavoitteena on suojella ihmisen terveyttä ennaltaehkäisemällä mahdollisia terveyshaittoja ja poistaa tai vähentää jo todettuja haittoja. Tässä suunnitelmassa kuvataan Inarin ja Utsjoen ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen terveydensuojeluvalvonta vuodelle 2024. Suunnitelma perustuu ohjelmakaudelle 2020-2024 laadittuun Inarin ja Utsjoen yhteistoiminta-alueen terveydensuojelun valvontasuunnitelmaan.

Vuosille 2020-2024 laadittu terveydensuojelun valvontasuunnitelma sisältää tarkempia tietoja mm. valvonnan lakisääteisistä perusteista, valvontaa toteuttavasta henkilöstöstä, valvonnan maksullisuudesta, valvontakohteista, valvonnan painopistealueista, tarkastusten sisällöstä ja valvonnan toteutumisen arvioinnista. Näitä tietoja ei ole tarkoituksenmukaista toistaa tässä suunnitelmassa kokonaisuudessaan. Tässä päivityksessä kuvataan keskeiset lakimuutokset ja muut muutokset valvonnan periaatteissa.

Terveydensuojelulain muutos astui voimaan 1.1.2022. Lakimuutos tarkensi ilmoitusvelvollisuutta ja valvonnan maksullisuutta, joiden ohella käyttöön otettiin uusi vuosittainen valvonnan perusmaksu. Valvonnan perusmaksulla katetaan sellaisia valvontaan liittyviä kuluja, joihin suoriteperusteista maksua ei voida määrittää tai joihin se ei sovellu. Tällaisia ovat esimerkiksi toiminnanharjoittajalle annettava asiantuntija-apu toiminnan suunnitteluvaiheessa, omavalvonnan tuki sekä talousveden, uimaveden ja allasveden valvontaan liittyvien asiakirjojen laatiminen ja hallinta.

Terveydensuojeluvalvonnan keskeisenä valvontakeinona on edelleen tarkastusperusteinen olosuhdevalvonta, jonka ohelle lakimuutos toi käsitteenä asiakirjatarkastuksen. Varsinaisia asiakirjatarkastuksia ei ole toistaiseksi käynnistetty, mutta asiakirjatarkastusmahdollisuus huomioidaan valvonnassa jatkossa yhtenä valvontakeinona tilanteessa, jossa olosuhteiden valvontaa ei katsota tarpeelliseksi tai sillä ei saada lisäarvoa asian selvittämiseen. Näytteenotto toteutetaan pääosin ulkopuolisen näytteenottajan toimesta. Terveydensuojeluviranomainen ottaa näytteitä mm. uimarantavesistä ja tarvittaessa talousveteen liittyvissä poikkeustilanteissa. Tämän ohella asumisterveysvalvonta voi sisältää näytteenottoa.

Lakimuutoksen mukanaan tuomat muutokset maksullisuudessa ja ilmoitusvelvollisuuden tarkentumisessa ovat alkaneet jo vakiintua käytännön toiminnassa. Valvira on laatinut muutoksia koskevia soveltamisohjeita, joita hyödynnetään valvonnassa.

Yhtenä terveydensuojeluvalvonnan haasteena Inarin ja Utsjoen alueella ovat lukuisat verkkoalustojen kautta tarjottavat majoituskohteet nimenomaan lyhytaikaiseen majoitukseen. Toiminnanharjoittajat eivät ole usein tietoisia terveydensuojelulain ilmoitusvelvollisuudesta, jolloin uusia kohteita havaittaessa toiminnanharjoittajaan otetaan yhteyttä ja muistutetaan ilmoitusvelvollisuudesta. Ilmoituksen perusteella pohditaan tarvetta kohdistaa kohteeseen ohjausta tai valvontaa. Tällöin huomioidaan mm. rakennuksen ominaisuudet, käyttäjämäärät, vuokraustoiminnan

aktiivisuus ja toiminnanharjoittajan edellytykset toteuttaa riittävää omavalvontaa. Useissa tilanteissa toiminnanharjoittajalla on vain yksi vuokrattava kohde, jolloin valvonta on harvoin tarpeellista, mutta ohjausta voidaan sen sijaan tehdä ilman erillistä tarkastusta.

Juomavesidirektiivin toimeenpanoa koskeva lainsäädäntö on tullut voimaan 1.1.2023. Direktiivin keskeisenä tavoitteena on vedenlaadun turvaaminen riskienhallinnan ja laatuvaatimusten keinoin niin, että vedenlaatu turvataan aina vedentuotantojärjestelmistä kuluttajan hanaan saakka. Toimeenpanon vaikutuksia valvontaan hahmotetaan pitkällä aikavälillä.

2. Tarkastussuunnitelma vuodelle 2024

Vuodelle 2024 laadittu tarkastussuunnitelma (taulukot 1-6) esitetään terveydensuojelulain muutoksen mukaan ryhmiteltynä. Valviran arvioimaa vuosittaista tarkastustiheyttä vähennetään tai lisätään paikallisen riskinarvioinnin perusteella yksittäisten kohteiden kohdalla. Paikallinen riskinarviointi perustuu pitkään kokemukseen kohteista ja tarkastuksilla tehtyihin havaintoihin. Yksityiskohtaista, järjestelmällistä riskinarviointia ei ole tehty, mutta kohteiden kokonaisriskiä arvioidaan käytännössä kaikilla tarkastuksilla. Valvontakohteet tarkastetaan riittävän usein ja siten, että terveyshaittaa mahdollisesti aiheuttavat tekijät havaitaan tarkastuksilla. Vuodelle 2024 on suunniteltu tehtäväksi yhteensä 36 tarkastusta.

Riskiluokat:

Luokkaan 3 kuuluvat ne kohteet, joissa on todennäköistä, että toiminnasta voi aiheutua terveyshaittaa; esimerkiksi kun altistuvien määrä on suuri, toiminta on herkkä häiriöille, vaikutukset terveyteen ovat merkittäviä, altistusaika on pitkä (korkea riski).

Luokkaan 2 kuuluvat ne kohteet, joissa on mahdollista, että toiminnasta voi aiheutua terveyshaittaa, mutta terveysvaikutukset eivät ole merkittäviä (keskisuuri riski)

Luokkaan 1 kuuluvat ne kohteet, joissa on todennäköistä, että toiminnasta ei aiheudu terveyshaittaa (matala riski).

Tarkastustiheys:

2	kaksi kertaa vuodessa
1	kerran vuodessa
0,5	joka toinen vuosi
0,3	kerran kolmessa vuodessa
0,25	kerran neljässä vuodessa
0,2	kerran viidessä vuodessa

Taulukko 1. Majoitustoimintaan tarkoitettu tila

TsL toimipaikka tai toiminto	Vatin toimintatyytit	Riski-luokka	Tarkastus-tiheys	Kohteiden lkm	Suunnitellut tarkastukset vuodelle 2024
Hotelli, hostelli (retkeilymaja, retkeilyhotelli, kesähotelli ja muut vastaavat), huoneistohotelli, motelli ja matkustajakoti)	Hotelli	2-1	0,2	15	3
	Hostellit, kuten retkeilymajat, retkeilyhotellit, kesähotellit, huoneistohotellit, matkustajakoti / motelli, täysihoitola			8	1
Lomakeskuksen ja leirintäalueen majoitushuoneisto	Lomakeskusten ja leirintäalueiden mökit	2-1	0,2	53	13
Majoituskasarmi	Kasarmit	2-1	0,2	1	-
Majoittumiseen tarjottu kalustettu huoneisto, loma-asunto tai tila (aamiaismajoitus siihen tarkoitetuissa tiloissa sekä asuntola, yömaja, vastaanottokeskus sekä muut vastaavat)	Aamiaismajoitus sekä majoitus maatilamatkailun yhteydessä Asuntolat, yömajat, pakolaisten vastaanottokeskukset Muu loma-asuntojen ammattimainen tarjoaminen Muu majoitustoiminta	2-1	0,2 (0 verkko-alustoilla tarjottava pieni-muotoinen lyhyt-aikainen majoitustoiminta)	-	-

Taulukko 2. Yleisölle avoin kuntosali, liikuntatila, sauna, kylpylä, uimahalli, maauimala ja uimaranta

TsL toimipaikka tai toiminto	Vatin toimintatyytit	Riski-luokka	Tarkastus-tiheys	Kohteiden lkm	Suunnitellut tarkastukset vuodelle 2024
Urheiluhalli tai jäähalli	Yleinen liikuntatila	1	0,2	3	1
Yleisölle avoin kuntosali tai liikuntatila, jossa on enemmän kuin yksi liikuntatila	Yleinen liikuntatila	1	0,2	-	-
Yleisölle avoin liikuntatila, jossa on korkeintaan yksi liikuntasali	Yleinen liikuntatila	2-1	0,2	6	2
Yleisölle avoin sauna (pääasiallinen käyttötarkoitus)	Saunat	2	0,5	1	-
Kylpylä, uimahalli, maauimala sekä uimaveden laadun hallinnasta ja direktiivin 76/160/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/7/EY mukainen yleisölle avoin uima-ranta (ns. EU-uimaranta)	Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), huomattava määrä uimareita päivässä	2	1	4	3
	Yleiset altaat (kylpylä, uimahalli ja maauimala)	3	1		
Muu yleisölle avoin uimaranta	Pienet yleiset uimarannat	2	1	6	3

Taulukko 3. Päiväkoti ja lasten ja nuorten kokoontumiseen liittyvän toiminnan järjestämisaika sekä esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukiokoulutusta, korkeakoulutusta, taiteen perusopetusta tai vapaata sivistystyötä järjestävä oppilaitos tai sen opetuksen järjestämisaika

TsL toimipaikka tai toiminto	Vatin toimintatyytit	Riski-luokka	Tarkastus-tiheys	Kohteiden lkm	Suunnitellut tarkastukset vuodelle 2024
Päiväkoti	Päiväkoti, ryhmäperhepäiväkoti, leikkitoiminta tai muu päivätoiminta	2	0,3	15	1
Ryhmäperhepäiväkoti siihen varatussa tilassa	Päiväkoti, ryhmäperhepäiväkoti, leikkitoiminta tai muu päivätoiminta	2	0,3	2	-
Lasten ja nuorten kokoontumiseen liittyvä toiminnan järjestämisaika	Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, lasten iltapäiväkerhot, lasten sisäleikkipuistot ¹	2-1	0,25	10	3
Esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukio-opetusta ja korkeakoulutusta järjestävä oppilaitos	Esiopetus, peruskoulu, lukio, ammattioppilaitos, korkeakoulu, muu aikuiskoulutus ja muut koulut ja oppilaitokset	2	0,3	8	2
Taiteen perusopetusta tai vapaata sivistystyötä järjestävä oppilaitos	Esiopetus, peruskoulu, lukio, ammattioppilaitos, korkeakoulu, muu aikuiskoulutus ja muut koulut ja oppilaitokset	2	0,3	2	-
Opetuksen järjestämisaika	Esiopetus, peruskoulu, lukio, ammattioppilaitos, korkeakoulu, muu aikuiskoulutus ja muut koulut ja oppilaitokset	2	0,3	-	-

¹ Lasten sisäleikkipuistot ovat 2022 voimaan tulleen lakimuutoksen myötä liikuntatiloja ja ne kirjataan Vatiin toimintatyypile yleinen liikuntatila.

Taulukko 4. Jatkuvaa hoitoa antava sosiaalihuollon toimintayksikkö

TsL toimipaikka tai toiminto	Vatin toimintatyytit	Riski-luokka	Tarkastus-tiheys	Kohteiden lkm	Suunnitellut tarkastukset vuodelle 2024
Tehostetun palveluasumisen yksikkö tai laitoshoidon antava sosiaalihuollon yksikkö	Vanhainkoti (laitoshuolto), vanhusten tehostetun palveluasumisen yksiköt (laitostyyppinen)	2	0,3	5	1
	Kehitysvammalaitos, muu kehitysvammaisten yksikkö (tehostettu palveluasuminen)			1	-
	Muut yksiköt (mielenterveys- ja päihdekuntoutajat; tehostettu palveluasuminen)			-	-
	Muut yksiköt			-	-
Lastensuojelulaitos	Lastenkodit, koulukodit ja nuorisokodit, ammatilliset perhekodit, muut lastensuojeluyksiköt	2	0,3	-	-
Ensi- ja turvakoti	Ensi- ja turvakodit, perhekuntoutusyksiköt	2	0,3	-	-

Taulukko 5. Solariumpalvelu, ihoa rikkova toiminta ja erityistä hygieniää edellyttävä kauneushoitola

TsL toimipaikka tai toiminto	Vatin toimintatyytit	Riski-luokka	Tarkastus-tiheys	Kohteiden lkm	Suunnitellut tarkastukset vuodelle 2024
Solariumpalvelu	Solarium	2	0,2	-	-
Ihoa rikkova toiminta	Kosmetologiset huoneistot ja laitokset, tatuointi ja lävistys, muu ihon käsittely tai hoito	2-1	0,25	1	-
Erytyistä hygieniää edellyttävä kauneushoitola	Kosmetologiset huoneistot ja laitokset, tatuointi ja lävistys, muu ihon käsittely tai hoito	2-1	0,25	4	2

Taulukko 6. Talousvettä toimittava laitos

TsL toimipaikka tai toiminto	Vatin toimintatyytit	Riski-luokka	Tarkastus-tiheys	Kohteiden lkm	Suunnitellut tarkastukset vuodelle 2024
18 §:n mukainen talousvettä toimittava laitos	EU-raportoitava vedenjakelualue, vedentoimitus vähintään 1000 m ³ päivässä tai vähintään 5000 henkilölle (ominaisuustieto)	3	1 (0,5 jos vain jakelua)	-	-
18 a §:n mukainen talousvettä toimittava laitos, jonka toimittaman veden määrä on vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilön tarpeisiin	Muu vedenjakelualue, vedentoimitus 10–999 m ³ päivässä tai 50–4999 henkilölle (ominaisuustieto)	3	1 (0,5 jos vain jakelua)	1	1
18 a §:n mukainen talousvettä toimittava laitos, jonka toimittaman veden määrä on vähemmän kuin 10 kuutiometriä vuorokaudessa ja alle 50 henkilön tarpeisiin	Pieni vedenjakelu-alue, vedentoimitus < 10 m ³ /vrk tai alle 50 henkilölle (ominaisuustieto)	2	0,5 (0,3 jos vain jakelua)	-	-